

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 8 juli 2022

600/2022

Lag

om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 1 §, det inledande stycket i 2 a § 1 mom., det inledande stycket i 2 b § 1 mom., 3 § 1 och 2 mom., 4 § 8 punkten, 6 a § 3 mom. 2 punkten samt 6 och 8 mom., 6 b § 1 mom., 7 § 2 mom., det inledande stycket i 7 b § 1 mom., det inledande stycket i 7 b § 2 mom., 7 c § 1 och 3 mom., 8 § 3 mom., 9 § 1 och 2 mom., 10 d § 1 mom., 10 e § 1 mom., 10 f § 1 mom., 10 h § 1 mom., 10 i § 2 mom., det inledande stycket i 10 j § 1 mom. och 10 j § 1 mom. 6 punkten, 10 k §, det inledande stycket i 11 § 2 mom. och 11 § 4 mom., 12 § 1 och 2 mom., 13 § 1 mom., 14 §, 14 a § 1 och 3 mom., 15 § 1 mom. samt 18 § 2 mom.,

av dem det inledande stycket i 2 a § 1 mom., det inledande stycket i 2 b § 1 mom., 3 § 1 och 2 mom., 6 a § 3 mom. 2 punkten samt 6 och 8 mom., det inledande stycket i 7 b § 1 mom. och i 7 b § 2 mom., 7 c § 1 och 3 mom., 10 d § 1 mom., 10 e § 1 mom., 10 f § 1 mom., 10 h § 1 mom., 10 i § 2 mom., det inledande stycket i 10 j § 1 mom. och 10 j § 6 punkten, 10 k §, 11 § 4 mom., 13 § 1 mom., 14 §, 14 a § 1 och 3 mom. samt 15 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1201/2020, 6 b § 1 mom. sådant det lyder i lag 387/2008, 8 § 3 mom., 9 § 2 mom. och 12 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1329/2010, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 858/2004, det inledande stycket i 11 § 2 mom. sådant det lyder i lag 221/2003, 12 § 2 mom. sådant det lyder i lag 570/2009 samt 18 § 2 mom. sådant det lyder i lag 125/1995, som följer:

1 §

Serviceavgift

För välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster kan en avgift tas ut hos den som använder servicen, om inte något annat föreskrivs genom lag. Avgiften får tas ut enligt användarens betalningsförmåga.

2 a §

Uttag av avgift

Välfärdsområdet ska ge klienten en faktura som motsvarar avgiftsbeslutet. Av fakturan ska åtminstone följande uppgifter framgå:

— — — — —

2 b §

Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

Välfärdsområdet ska ge klienten ett beslut om en avgift som bestäms enligt dennes betalningsförmåga. Av beslutet ska åtminstone följande uppgifter framgå:

— — — — —

3 §

Avgift för oanvänd service

Om en klient eller klientens företrädare har bokat en mottagningstid för hälsovårdsservice eller har bokat en kortvarig vårdplats eller boendeserviceplats inom social- eller hälsovården, och klienten utan godtagbart skäl och utan att ha avbokat tiden eller platsen inte har kommit till mottagningen eller enheten i fråga vid bokad tid, får välfärdsområdet av klienten ta ut högst 50,80 euro. Avgiften får emellertid tas ut endast om uttaget av avgiften inte ska anses oskäligt och välfärdsområdet i samband med bokningen har meddelat att en i denna paragraf avsedd avgift kan komma att tas ut samt gett anvisningar om att tiden eller platsen kan avbokas på förhand. Uppgifter om uttag av avgift samt om avbokning av tid eller plats ska lämnas så att klienten tillräckligt väl förstår innehållet i dem. Avgift får inte tas ut hos en klient under 18 år.

Vad som föreskrivs i 1 mom. ska också tillämpas när ett välfärdsområde på en klients eller dennes företrädares initiativ har bokat en mottagningstid eller en kortvarig vårdplats eller boendeserviceplats för klienten. Härvid förutsätter uttaget av avgift dessutom att det i 1 mom. avsedda meddelandet och anvisningarna lämnas skriftligen och att klienten eller dennes företrädare får en påminnelse om den bokade tiden eller platsen.

— — — — —

4 §

Avgiftsfri socialservice

Avgiftsfria är följande former av socialservice:

— — — — —

8) den service som välfärdsområdet ska tillhandahålla enligt äktenskapslagen (234/1929), faderskapslagen (11/2015), adoptionslagen (22/2012), lagen om underhåll för barn (704/1975), lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983), lagen om underhållsstöd (580/2008) och lagen om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna (583/2008), samt

— — — — —

6 a §

Avgiftstak

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. beaktas vid uträkningen av avgiftstaket inte

— — — — —

2) avgifter som har tagits ut hos en person som inte har hemkommun i Finland, med undantag för avgifter som har tagits ut hos en person som med stöd av Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell överenskommelse som är bindande för Finland har rätt till hälsovårdstjänster på samma villkor som en person som är bosatt i Finland eller som med stöd av 56 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) jämföras med invånare i ett välfärdsområde.

— — — — —

Klienten ska själv kontrollera att avgiftstaket har nåtts. När avgiftstaket har nåtts ska välfärdsområdet ge klienten ett intyg över att det har nåtts. För att få intyget ska klienten på begäran visa upp verifikationer i original på avgifter som betalats för tjänster som tillhandahållits klienten själv eller minderåriga barn som klienten försörjer.

Välfärdsområdet får samla in nödvändiga uppgifter för att följa hur klientens avgiftstak fylls upp. Dessutom har ett välfärdsområde rätt att av offentliga eller privata serviceproducenter trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för att följa hur avgiftstaket fylls upp.

6 b §

Tjänster under närståendevårdares ledighet

För tjänster som välfärdsområdet tillhandahåller en vårdbehövande under närståendevårdarens lediga dagar enligt 4 § 1 mom. i lagen om stöd för närståendevård (937/2005) och som ersätter den vård och omsorg som närståendevårdaren ger kan det bestämmas att den vårdbehövande ska betala en avgift på högst 9,90 euro per dag, trots vad som föreskrivs någon annanstans i lag eller förordning.

7 §

Avgifter inom barnskyddet

Välfärdsområdet kan utan att fastställa avgiften uppbära och lyfta underhållsbidrag till barnet för den tid barnet får familje- eller anstaltsvård eller boendeservice som avses ovan samt använda bidragen för att ersätta kostnaderna för familje- eller anstaltsvården eller boendeservicen.

7 b §

Långvarig service

Ett välfärdsområde får ta ut en avgift enligt 7 c § för

Ett välfärdsområde får ta ut en avgift enligt 10 c § för

7 c §

Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

Välfärdsområdet får ta ut en månadsavgift av en klient för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård. Avgiften får utgöra högst 85 procent av klientens månadsinkomster, från vilka avdrag enligt 10 c och 10 d § har gjorts.

När välfärdsområdet bestämmer avgiften ska den se till att klienten till sitt förfogande har ett belopp för personligt bruk, som för klienter inom långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och klienter inom långvarig familjevård ska vara minst 164 euro per månad och för klienter i långvarig sluten vård minst 110 euro per månad.

8 §

Avgifter inom företagshälsovården

— — — — —

Grunderna för avgifter och ersättningar enligt 1 och 2 mom. ska genom förordning av statsrådet bestämmas så att dessa täcker välfärdsområdets genomsnittliga faktiska kostnader.

9 §

Specialpoliklinikavgift

Vid sjukhus som drivs av ett välfärdsområde kan specialpoliklinikverksamhet ordnas vardagar efter klockan 16.00 samt lördagar och söndagar. På avgifter som tas ut för undersökningar och vård i samband med specialpoliklinikverksamheten tillämpas inte 2 § 2 mom. eller 6, 6 a och 11 §.

Anlitandet av specialpolikliniktjänster ska bygga på att den som anlitar en tjänst själv frivilligt har sökt sig till polikliniken för undersökning eller vård och på att patienten är medveten om specialpoliklinikens avgiftspraxis. Patienten ska om han eller hon så önskar ha möjlighet att med stöd av hälso- och sjukvårdslagen få sådan vård som välfärdsområdet ansvarar för att anordna så att avgiften i stället för enligt denna paragraf bestäms i enlighet med andra bestämmelser i denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

— — — — —

10 d §

Särskilda avdrag från inkomsterna vid långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig familjevård

Utöver vad som föreskrivs i 10 c § ska välfärdsområdet vid bestämmandet av storleken på den avgift som tas ut för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg dra av skäligen boendeutgifter som föranleds av långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg från de inkomster som ligger till grund för avgiften. Bostadsbidrag som betalas med statliga medel dras av från boendeutgifterna.

— — — — —

10 e §

Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

Välfärdsområdet får för fortgående och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice ta ut en månadsavgift som bestäms utifrån antalet servicetimmar som skrivits in i servicebeslutet, klientens betalningsförmåga och familjens storlek. Boendekostnaderna ingår inte i avgiften.

— — — — —

10 f §

Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

Som i 10 e § avsedd månadsinkomst ska välfärdsområdet beakta klientens och klientens makes eller sambos fortlöpande eller årligen återkommande skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster och skattefria inkomster minskat med kostnaderna för inkomstens

förvärvande samt i 10 i § avsedd kalkylerad inkomst av skog. Från inkomsterna ska det göras i 10 g § avsedda avdrag.

— — — — —

10 h §

Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice

Välfärdsområdet får hos klienten ta ut en skälig avgift för i klientplanen ingående och som stödtjänster eller i samband med boendeservice tillhandahållna måltids-, klädvårds-, bad-, städ- och trygghetstjänster och tjänster som främjar delaktighet och socialt umgänge samt för andra motsvarande tjänster som stöder boendet. I denna lag avses med klientplan handlingar som avses i 39 § i socialvårdslagen, i 7 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), i 4 a § i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992), i 16 § i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) och i 30 § i barnskyddslagen (417/2007) samt motsvarande handlingar som avses någon annanstans i lag.

— — — — —

10 i §

Kalkylerad inkomst av skog

Välfärdsområdet ska på klientens eller klientens företrädares yrkande sänka den kalkylerade inkomsten av skog, om nettopenningvärdet av den lägenhetsbestämda årliga avverkningsmöjligheten enligt Finlands skogscentrals eller skogsvårdsföreningens utlåtande är minst 10 procent lägre än inkomsten av skog. Sänkningen motsvarar skillnaden mellan inkomsten av skog och nettopenningvärdet av den möjliga avverkningen.

— — — — —

10 j §

Bestämmande och justering av avgift

I fråga om avgifter som bestäms enligt betalningsförmågan fattar välfärdsområdet ett beslut som gäller tills vidare. Avgiften ska emellertid justeras på ansökan av klienten eller klientens företrädare eller på initiativ av välfärdsområdet, om

— — — — —

6) välfärdsområdets betalningsgrunder ändras så att det påverkar storleken på klientavgiften.

— — — — —

10 k §

Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

Välfärdsområdet får ta ut en avgift enligt 7 c och 10 e § även om servicen avbryts tillfälligt av en orsak som beror på klienten. Om servicen emellertid avbryts för mer än fem dagar, ska ingen avgift tas ut för den period som överskrider fem dagar. Om servicen avbryts av orsaker som beror på välfärdsområdet eller på grund av att klienten får sluten vård, tas avgift inte ut heller för de nämnda fem dagarna. Om avbrottet i servicen pågår hela månaden, tas det inte ut någon avgift alls.

11 §

Efterskänkande och nedsättning av avgift

— — — — —
 Det välfärdsområde som ansvarar för att ordna servicen kan besluta att
 — — — — —

Välfärdsområdet ska informera klienten om vad som i 1–3 mom. föreskrivs om nedsättning och efterskänkande av avgift. Informationen ska ges före den första servicehändelsen eller i samband med den. Om det inte är möjligt att ge informationen före servicehändelsen eller i samband med den, kan informationen lämnas senare, dock senast när avgiften tas ut. Informationen ska ges så att klienten tillräckligt väl förstår dess innehåll. När informationen ges ska klienten ges namnet på och kontaktuppgifterna till den aktör av vilken klienten vid behov kan begära ytterligare upplysningar.
 — — — — —

12 §

Köpta tjänster och servicesedel

Om ett välfärdsområde ordnar service som köpta tjänster så som avses i 9 § i lagen om välfärdsområden (611/2021), ska den som anlitar servicen betala samma avgifter och ersättningar som när motsvarande service ordnas av välfärdsområdet.

Om tjänster ordnas med hjälp av servicesedel enligt 9 § i den lag som nämns i 1 mom., får klientavgift inte tas ut hos den som anlitar tjänsten.
 — — — — —

13 §

Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

Av en person som inte har hemkommun i Finland eller som inte jämställs med en invånare i ett välfärdsområde på det sätt som anges i 56 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) kan välfärdsområdet ta ut en avgift som är högst så stor att den täcker de kostnader som tjänsten föranleder välfärdsområdet, om inte något annat följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller av Europeiska unionens lagstiftning.
 — — — — —

14 §

Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till välfärdsområdet

Trots vad som föreskrivs någon annanstans i lag får välfärdsområdet uppbära pension, livränta, underhållsbidrag, understöd och andra löpande eller som engångsbelopp inflytande inkomster, ersättningar eller fordringar för den tid som en klient får sådant serviceboende med heldygnsomsorg, sådan familjevård, sådan sluten vård eller sådan service på en institution som ordnas av välfärdsområdet. Välfärdsområdet kan använda de inkomster, ersättningar och fordringar som avses i detta moment för att ersätta en avgift som bestämts för klienten, dock med beaktande av vad som föreskrivs om inkomsterna, ersättningarna och fordringarna någon annanstans i lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av lag.

Välfärdsområdet ska senast två veckor före utbetalningen av en i 1 mom. avsedd inkomst, ersättning eller fordran meddela utbetalaren att inkomsten, ersättningen eller fordran ska betalas till välfärdsområdet. Då kan betalningen ske med laglig verkan endast till välfärdsområdet.

Om ett välfärdsområde uppbär inkomster, ersättningar eller fordringar som betalas ut till en klient, ska välfärdsområdet se till att klienten månatligen till sitt förfogande har ett belopp för personligt bruk, som för klienter inom serviceboende med heldygnsomsorg, klienter inom familjevård, klienter i slutenvård och klienter som får service på institution är minst lika stort som det belopp som avses i 7 c § 3 mom.

14 a §

Myndigheternas rätt att få upplysningar

Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter, kommunala myndigheter och andra offentligrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, arbetsgivare och arbetslöshetskassor samt serviceproducenter inom social- eller hälsovården är skyldiga att på en välfärdsområdesmyndighets begäran avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna lämna uppgifter och utredningar om en klients ekonomiska ställning som de har i sin besittning och som är nödvändiga vid bestämmandet av klientavgiften, om det välfärdsområde som bestämmer avgiften inte av klienten eller av klientens lagliga företrädare har fått tillräckliga och tillförlitliga uppgifter för bestämmandet av avgiften.

Den skyldighet som avses i 1 och 2 mom. gäller också penninginstitut, om välfärdsområdet inte får tillräckliga uppgifter och utredningar av de aktörer som avses i 1 mom. och om det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som klienten eller klientens företrädare har lämnat är otillräckliga eller otillförlitliga. Begäran ska framställas skriftligen till penninginstitutet, och en tjänsteinnehavare som förordnats av välfärdsområdet är berättigad att fatta beslutet om att framställa begäran. Innan begäran framställs till penninginstitutet ska den vars uppgifter begärs underrättas om begäran.

15 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut eller en faktura som gäller avgifter får begäras. Omprövning får emellertid inte begäras av en faktura som gäller ett i 2 b § avsett beslut. Omprövning begärs hos välfärdsområdet. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

18 §

Närmare stadganden och föreskrifter

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar föreskrifter om fastställandet av vad som är anstaltsvård samt om förhandlings- och remissförfarandet mellan Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena i samband därmed.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

600/2022

Nådendal och Helsingfors den 8 juli 2022

Republikens President

Sauli Niinistö

Familje- och omsorgsminister Aki Lindén